

פרוטוקול מס' 2/ג

מישיבת ועדת הכלכלה, מיום ג', ד' חשוון תשי"ח
(29.10.57), בשעה 11.15.

נכחו: חברי הוועדה: ב. אבניאל - היו"ר
ש. שורש
י. אלון
י. אלמוגי
י. ש. רוזנברג
מ. אולמרט
ב. אזניה
ש. בז'רנו
י. ניצני
מ. קסיס
ט. פרלשטיין

מוזמנים: מר קיטרון - מטעם משרד המשפטים
מר גלאס - מטעם משרד המשפטים
מר שלגי - מטעם משרד המשפטים
מר גלברט - מטעם משרד המסחר והתעשייה
מר לבנטל - מטעם משרד המסחר והתעשייה
מר וירשובסקי - מטעם משרד החקלאות
מר פלכסר - מזכיר הוועדה

סדר-היום: חוק התקנים
חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים
חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות

היו"ר ב. אבניאל: אני פותח את הישיבה.

על סדר היום: סיום חוק התקנים, דו"ח ועדת המשנה ואיסור חוק הניקוז, וכן נחלק לכל החברים את הנוסח הסופי של חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים. אם חבר ירצה להוסיף או לגרוע משהו זכותו לעשות זאת חוץ שבוע ימים. קיבלתי משר המסחר והתעשייה בו הוא מבקש להכניס שתי הסתייגויות נוספות לדברים שקודם נציגי השר, כולל השר בעצמו, הסכימו להם.

כמו-כן אני מתכבד להודיע לחברים שהסיוור לאזורי החקלאות טעמד להתקיים לפני חדשים וסדח'נוהו מחוסר מספר מספיק של משתתפים אנו עומדים לקיימו חוץ 10 ימים, אם יהיה מספר מספיק של משתתפים. הסיוור ייערך ביום חמשי וששי או ביום רביעי והמשי. נבקר בכל אזור הצפון, במפעלי המים, מפעל ייבוש החולה וכעבור זמן מה נבקר גם בדרום. במספר הבאים חלוי אם נערוך את הסיוור או לא.

י. ש. רוזנברג: חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים הוא חוק חשוב וארוך. אני מציע לקיים עוד ישיבה אחת בה נברר נקודות מסוימות שחברים היו רוצים להעלות ונצביע על נקודות אלה.

היו"ר ב. אבניאל:

אם הכוונה היא להגיש הסתייגויות נוספות -
זאת נעשה. אם הכוונה היא שחיה הצבעה

מחודשת - זה לא נראה לי.

י.ש. רוזנברג:

אני מציע להצביע אם לערוך הצבעה מחודשת.

היו"ר ב. אבניאל:

(קורא את ההסתייגויות שהטר מבקש להכניס
בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים).

אנו עוברים לחוק התקנים.

חוק התקנים (תיקון), חסי"ח - 1957

היו"ר ב. אבניאל:

ההבדל בין הצעת החוק הנוכחית והנוסח המקורי
הוא בזה שהוכנס תיקון בסעיף 2 סעיף קטן

(אא) בזו הלשון: "תקן שיש במפרטון תיאורו כנוי או אריזתו והוכרו
בתקן רשמי, רואים את התקן הרשמי כאילו סיפרטון אינו כולל תיאורים אלה
אלא אם הודיע שר המסחר והתעשייה באכרזה שהתקן הרשמי הוכרו כן לשם
הגנת הצרכן". התיקון בא לשם הגנת הצרכן.

כמו-כן הוכנס תיקון בסעיף 4, שהוא תיקון
לסעיף 10. לפי התיקון לביח-מגורים אפשר להכנס רק על פי צו חיפוש מאד
לופט בהתאם לפרוצדורה הפלילית.

באותו סעיף הוכנס גם התיקון הבא:

"להורות כי דוגמה שבחר, ולא ניטלה לבדיקה, הישמר במקום המצאה, בדרך
שקבע, לחקופה טיקבע וטלא תעלה על חדשים מיום בחירתה". הנוסח
הקודם היה "לפחות חדשים".

בענין "להפוס" וכו' יש טלוט נוסחאות.

י. אלמוגי:

באיזו נוסחה בוחר המטרד?

מר לבנטל:

אנחנו מוכנים להסתפק בחדשים.

היו"ר ב. אבניאל:

אםכן, אני מבין שנשארות רק שתי נוסחאות -
ב' וג'.

י.ש. רוזנברג:

מאחר שנוסחה א' נופלת אני מבקש להצביע
על נוסחאות ב' וג'.

היו"ר ב. אבניאל:

אינני מקבל זאת כי ההצבעות כבר נערכו.

ב. אזניה:

אני מבקש שנוסחה ב' תתוקן ויהיה כתוב
"חדשים".

הוחלט: לחקן נוסח ב' ולכתוב "חדשים"
במקום "טלוטה חדשים".

היו"ר ב. אבניאל:

בסעיף קטן (4) הוכנס תיקון וזו לשון הסעיף:
"המחזיק דבר שנחפס לפי פסקה (3) יטפל

בו כדרך בעלים; לא טיפל בו כך והדבר נשמד או ניזוק - ישולמו לבעליו
פיצויים מאוצר המדינה".

היו"ר ב. אבניאל:

על נוסח זה לא החלטנו ועלינו להצביע.

מר לבנטל:

אנחנו מקבלים תוספת זו.

ד. פרלשטיין:

אם מטרה המסחר והתעשייה מסכים אינני חושב להכניס הסתייגות.

ס. בז'רנו:

הנוסח הזה אינו מספק במאה אחוז אבל אני מוכן להסתפק בו אם הוא כבר מקיף.

בחוק אחר.

היו"ר ב. אבניאל:

אנחנו עוברים לסעיף 5. הוסיפו את הסעיף על בדיקת מצרכים, בהסכמה נציגי מטרה המסחר והתעשייה, כי גם המכון יכול לתבוע בדיקה אם התקן אושר על-ידי השר. תיקון זה התקבל על דעת כולם.

נשארו הסתייגויות בסעיף 2 - שלי ושל ה"כ פרלשטיין. לא הסכמנו, בסעיף זה, כי אפשר להכריח אריזה גם ליצור המסך. לדעתנו צריך לוטר רק "להגנת הצרכן". דעה זו לא נתקבלה ויש הסתייגות. כן לא נתקבלה דעתנו שחייבים להקים ועדת ערר לגבי התקן, כלומר שהתקן לא יהיה סופי. המטשלה לא קיבלה דעה זו. אנחנו מציעים שתוקם ועדת ערר. הנוסח הוא כדלהלן: "הרואה עצמו מקופח מקביעת המכון לפי סעיף 6 רשאי לעורר על כך בפני ועדת עררים תוך חודש ימים מיום פרסומו. שר המסחר והתעשייה, בהתייעצות עם שר המשפטים, ימנה ועדת עררים של שלושה: יו"ר הוועדה יהיה שופט בית-המשפט המחוזי וחכמיה - נציג היצרנים ונציג הצרכנים, כפי שיקבע שר המסחר והתעשייה. החלטת ועדת העררים היא סופית. שר המשפטים יקבע את סדרי העבודה של ועדת העררים".

מר גלברט:

הענין אינו כל-כך פשוט ואני חושב כי ועדת העררים היא מיותרת. תקן, כמפורסמים אותו, אינו מסמך מחייב. זהו נוסח שהוסכם עליו ושיש לו ערך כשמצדדים אותו לחוזה. הוא אינו מחייב אף אחד, לכן אין מקום לעורר.

בחוק כתוב שהתקנים יוכנו לפי כללים שנקבעו על-ידי המכון ואושרו על-ידי השר. הכללים מסובכים מאוד והם קובעים דברים אלה: במכון יש ועדה מרכזית לכל מקצוע - חשמל, מכונות, סזון, כימיקלים וכו' - וועדה זו קובעת על מה צריך לעשות תקן. לאחר מכן היא מקימה ועדת תקינה לאותו נושא. בוועדה זו יושבים נציגי הצרכנים, היצרנים והמטשלה. ועדה זו מעבדת הצעת-תקן בעזרת עובדי מכון התקנים, בעזרת חומר מחו"ל ובעזרת בדיקות והיא מציעה הצעה. הצעה זו נשלחת לביקורת ציבורית לכל הנוגעים בדבר (מרכיבים רשימה של היצרנים העוסקים בסטח זה וכל היצרנים האלה מקבלים את ההצעה). לסוסדות מדע ואיגודים מקצועיים וכן ל-18 מכוני התקנים שיש בעולם. בתרגום אנגלי, ומחכים להערות מהמקוסות האלה. לאחר שמקבלים את ההערות, תוך שלושה חדשים, ועדת התקינה דנה מחדש, לאור ההערות שנתקבלו, וקובעת הצעת-תקן סופית. ההצעה מועברת לוועדה המרכזית של אותו מקצוע והיא מאשרת או מחזירה את ההצעה. רק אז מתפרסם התקן הזה בתור תקן ישראלי רגיל. אולם התקן אינו מחייב איש, אם כי הוא מפעיל לחץ על היצרן. לא היתה כוונה שכל התקנים יהיו רשמיים.

תקנים רשמיים נעשה אלה שיש צורך להפכם לחוקים לצורך הגנה על הצרכן או מניעת יבוא פחות-ערך או הגנה על הבריאות. רק תקנים אלה מוכרזים כרשמיים. עד עכשיו רק חלק חמישי של התקנים הוכרזו כרשמיים. להבא אולי הפדרציה תהיה יותר גדולה, אבל לעולם לא נגיע לכך שכל התקנים יהיו רשמיים.

התקנים בדרך-כלל מתקבלים באופן אוטומטי על-ידי התעשייה. יש הרבה דברים שאינם באים בחשבון בתור תקנים רשמיים. יש ארצות בהן כל התקנים רשמיים, למשל ברוסיה, אבל שם התעשייה היא ברשות הממשלה והממשלה נותנת הוראות לתעשיות כיצד לייצר.

אשר להכרזת תקן רשמי. מצד היצרנים, או מצד המטרה, מתקבלת בקשה להכריז על תקן כעל תקן רשמי. גם לפי החוק צריך לכנס להתייעצות באי כוח היצרנים והצרכנים, כדי לדון אם יש צורך בתקן רשמי, ורק לאחר התייעצות זו מכריזים על התקן כעל תקן רשמי.

יש אפשרות לערער על תקן רשמי. קודם-כל הכללים לעיבוד תקנים קובעים שאוטומטית כל חמש שנים חייבת הוועדה לשקול מחדש אם אין צורך ברביזיה, מפני שהחומרים משתנים, התנאים משתנים, או פתאום מתברר, למשל, שצבע מסויים מזיק, או איזה ציר במכונה אינו מתאים. חוץ מזה רשאי כל אדם להגיש הצעה על שינוי תקן בכל עת, ואז הוועדה דנה מחדש בהצעה זו.

האם היא חייבת לדון?

היו"ר ב. אבניאל:

אם מישהו יציע משהו אבסורדי...

מר גלברט:

ז.א. שהיא לא חייבת אלא דנה לפי האות עיניה.

היו"ר ב. אבניאל:

בוועדת התקינה אין רוב לממשלה. הרוב הוא בידי היצרנים, הצרכנים ואנטי-מנדע.

מר גלברט:

יתכן שיש לי אסון יותר לממשלה מאשר לוועדות כאלה. בכל-זאת אינני סוכן להעביר ליצרנים סמכויות בלתי טובות.

י.ש. רוזנברג:

בקשר לחוק אדמיניסטרטיבי בכלל יש מצב שהוא קצת קשה. בחוקים רגילים אנחנו יודעים שיש במדינה דרך של אפלציה: אדם יכול לפנות לבית-המשפט. בעניינים אדמיניסטרטיביים אינו יכול לפנות לבית-המשפט. את העניינים האלה מוציאים מהדרכים המקובלות של פניה לבית-המשפט. במקום אחר דיברנו על כך שיש צורך בבית-משפט אדמיניסטרטיבי. מכיוון שטרם הגענו לזה צריך לאפשר ערעור.

לכן אני מציע כמה תיקונים להצעת היו"ר: (א) לצמצם את הצעתו לתקן רשמי בלבד. אחרי ששר מכריז על תקן רשמי יש לתת 60 יום עד שהתקן יכנס לתוקפו. אני מציע שתוך תקופה זו אפשר יהיה לערער.

(ב) הערר יידון לא תוך חודש אלא תוך

15 יום.

(ג) ועדת הערר תטונה על-ידי שר המסחר והתעשייה. אם שופט יהיה יו"ר הוועדה בין כך צריך לבקש הסכמתו של שר המספטים.

משרד המסחר והתעשייה מתנגד להצעה זו.

מר לבנטל:

אני סבור שאפשר לקבל את התיקונים של חה"כ רוזנברג

היו"ר ב. אבניאל:

גם אני מצטרף לתיקונים אלה.

ש. פרלשטיין:

אעמיד להצבעה את ההצעה על הקמת ועדת עררים.

היו"ר ב. אבניאל:

ה צ ב ע ה

ההצעה הנ"ל - לא נתקבלה

י.ש. רוזנברג:

בסעיף 4 אני מציע לוטר שהפיצויים ייקבעו גם-כן על-ידי ועדת הערר. לא כתוב מי מחליט על גובה הפיצויים. אילו היתה מתקבלת ההצעה להקים ועדת ערר הייתי מציע שהיא תקבע את גובה הפיצויים, אולם מאחר שהצעה זו לא נתקבלה מציע הצעה אלטרנטיבית - בית-המשפט יחליט על הפיצויים.

מר קיטרוב:

אם לא נאמר שום דבר ברור שבית-המשפט קובע. אין כל קשר בין ועדת עררים ובין פיצויים.

חוק הניקוז והתגנה מפני שפירנות

היו"ר ב. אבניאל:

בזמנו הרכבנו ועדת משנה והטלנו עליה לדון בחוק הניקוז. מבקש את יו"ר ועדת המשנה למסור בקצרה סקירה על החוק.

ס. אולטרט:

החוק הזה הוא בעל חשיבות גדולה מאד לחקלאות בקנה-סדה ארצי. בתחילת הדיון - וגם בעת הקריאה הראשונה - התעורר הספק האם יש צורך וערך לחוק זה כחוק נפרד מחוק המים שהמטשלה עוסדת להגיש. חוק הניקוז היה בעיני חברים חלק מחוק המים. לטרות ההסבר שנתנו נציגי משרד החקלאות, לפחות חלק מחברי הוועדה נשארו תחת הרושם שרצוי לאחד את החוק הזה עם חוק המים. אולם היות והמטשלה הגישה את החוק הזה, עשינו את מיטב יכולתנו לעשות אותו לחוק יעיל וטוב ביותר. במסך 8 לשיבות דנו בחוק - 5 בפגרת הקיץ ו-3 לאחר חידוש עבודת תכנות. התיקונים שעשינו היו חשובים מאד, אבל אני אגיד רק בתיקונים היסודיים או אלה שהוגשו בהם הסתייגויות.

יש סעיף אחד חשוב מאד, אשר בקשר אתו תצטרך הוועדה להזמין נציגי משרד הפנים. אנחנו הטלנו על-כך שרשות המקומית תהיה באמון של רשות הניקוז ותגבה את המסים עבור רשות הניקוז, וזאת כדי לחסוך באדמיניסטרציה. התעוררו חילוקי-דעות אם רצוי לה לרשות המקומית לקבל עליה עול זה. אם רשות הניקוז הטילה על הרשות המקומית 100 אלף ל"י ארנונה, אנחנו מציעים שהיא תהיה אחראית על סכום זה בין אם תגבה או לא תגבה אותו. יש דעה האומרת שצריך לחוק את הסעיף הזה ולכתוב רק ששר החקלאות רשאי להטיל על רשות מקומית לגבות את ארנונת הניקוז.

סעיף אחר קובע שרשות המקומית תקבל מחוזים עבור הגביה.

לפני שוועדת המשנה נגשה לדון בסעיפי החוק הזמינה ושטעה נציגי גופים ציבוריים: ועדות ניקוז שהוקמו בתורף צו שר החקלאות, עיריית חיפה, עיריית תל-אביב, התאחדות האכרים, חברת פיק"א ועוד. כל הגופים האלה היו בדעה אחת: ברגע ששר החקלאות מטמך תוכנית מסויימת מוטלת עליו החובה להגדיר מהי סידת ההסתמפות של מטריו בביצוע אותה תוכנית. לעומת זאת הודיע השר שהוא מתנגד עקרונית לכך, ואם ועדת המשנה לא תקבל דעתו הוא סוכן להופיע בפניה. הוא הופיע וטען שדבר כזה אינו מופיע באף חוק. סעיף זה מופיע כמה וכמה פעמים בקשר עם הארנונות. יש שתי הצעות: הצעת השר והצעה הנתמכת על-ידי שני חברי ועדת-המשנה.

בסעיף 36 יש שינוי קל - מוסיפים את הטלה
"מטסלה". הוא הדין בסעיף 46. תיקונים אלה נתקבלו פה-אחד, כדי שגם
תקציב המטסלה ישתתף.

אשר לסעיף 19, הרוב בוועדת המסנה דרש שכל
בעל קרקע אשר נפגע או עלול להפגע על-ידי תוכנית הניקוז יקבל הודעה
אישית על התוכנית, לפי הכתובת האחרונה הרשומה אצל השלטונות. מטרה
החקלאות התנגד לכך ודרש להסתפק בפרסום התוכנית, כלומר בהצגתה בטקום
ציבורי ופרסומה ברשומות. הרוב בוועדה חושב שחובה היא להודיע הודעה
אישית לבעל הקרקע. ענין זה חוזר גם בסעיף 41 ובעוד כמה סעיפים.

אלה הם שלושת הדברים העקרוניים בהם היו
חילוקי-דעות. בשאר הסעיפים היו תיקונים רבים אולם הם נתקבלו פה-אחד
על-ידי חברי הוועדה ועל-ידי בציגי המשרדים. בישיבה הבאה תקבלו
סיוטה של הצעת-החוק המתוקנת.

ש. שורש:
אני מציע לערוך את הדיון לאחר הנחת ההצעה
המתוקנת.

י.ש. רוזנברג:
דברים שנתקבלו פה-אחד, גם בהסכמת המשרד,
אין לדון בהם. עלינו לדון רק על הדברים
השנויים במחלוקת. אני מבקש כי נקבל את החומר לפני הישיבה.

היו"ר ב. אבניאל:
גם אני חושב שעל תיקונים שנתקבלו פה-אחד
אין צורך לדון. נדון רק בנקודות השנויות
במחלוקת לאחר שיונח לפנינו הטכסט המתוקן של החוק.

הישיבה נועלה בשעה 12.20.